

in epistolam I ad Timotheum VI

Peccantes tam presbyteros q̄ quoscunq̄ coras omnib⁹ argue. Et quare? At ceteri timores habeant. Procedit tamen aliter in correctione fraterna. aliter in iudiciaria. quia iudex gerit personā publicā: et ideo debet intendere bonū commune quod leditur per peccatum publicum q̄a multi scandalizantur. Et ideo iudex ecclesiasticus sic debet publice punire ut alij edificent. **Eccl. 8.** Quia nō cito p̄fertur contra malos sententia absq̄ villo timore filij hominū perpetrant mala. **puer. 19.** Pestilēte flagellato stultus sapientior erit. **Mora q̄ dicit Corā omnib⁹ huius.** Sed contra **Mat. 18.** Si peccauerit in te frater tuus corripe eū inter te et ipsum solum. **et. Respondet Augustinus in glosa.** distingue tempora et peccatū. quia aliud est occultū aliud publicū. Sed primū indiget occulto remedio. id est occulte arguendū. et de hoc loquit dominus. **Unde dicit in te. scilicet solo. q̄si occulte.** Sed apostolus loquit de peccato publico quod publica pena indiget. Et hoc significatur in mortuis quos domin⁹ suscitauit **Mat. 9.** Puella intra domū per quod occultū peccatum intelligitur. **Unde et tunc eiecit turbā. sed Lu. 7.** fillū vidue extra portā coram omnibus. per quod ostenditur publicū peccatū publice puniendū. **Deinde cum dicit. Testor. et. Quia iudex ecclesiasticus maxime gerit in iudicando personā dei. ideo per deum attestandus est q̄ iuste iudicat. Sic em̄ debet arguere coram omnibus q̄ non despiciat iudiciū dei. Ubi tria ostendit. Primum est auctoritas diuina. quia deus pater auctoritate iudicabit. ideo dicit corā deo. **Sen. 18.** Iudicas omnem terrā. **Itē christus homo sicut in iudicio cōparens Job. 5.** potestatem dedit ei iudiciū facere. quia filius hominis est. **Et ideo dicit. Et christo iesu Itē angeli sicut ministri. Mat. 25.** Cum venerit filius hominis in maiestate sua et omnes angeli cū eo. tunc sedebit super sedes maiestatis sue. **Ideo addit. Corā angelis Job. 10.** Instauras testes tuos contra me. **Deinde cum dicit Sine preiudicio. et. Remouet temerariū iudiciū dicens: Sine preiudicio. ut scilicet non temere peccas: sed cū velibe ratione nihil faciens. scz declinando in aliquā p̄tē. Vel sine preiudicio. id est sine precedenti discussione. **Eccl. 33.** Sine iudicio nihil facias graue **Job. 29.** Causam quas nesciebā diligentissime inuestigabā. alis non esses medius int̄ partes **Exod. 23.** Non declinabis in iudicio pauperis. **Deinde cum dicit Manus cito. et. Agit de p̄mōtione et hoc videtur esse ratio primi. Sicut em̄ nō debet cito punire: ita nec cito pmouere. id est ordinare de facili ad sacros ordines. **Supra. 2.** Et hij pbentur p̄mū. **Hum. 11.** Cōgrega ad me septuaginta viros de senioribus israel quos tu nosti q̄ senes sint populi ac magistrū. **Quasi dicat. Illos quos tibi cōstat ydoneos esse. Et quare? Neq̄ cōmunicaueris. et. q̄ si inordinate pmoueat et ex hoc contingat peccatū eis vel in plebe. hoc tibi imputabitur. Vel cōmunicat alienis quia non corripit cum potest. **Ro. 1.** Digni sunt morte non solū qui faciunt ea sed etiam qui consentiunt facientibus **Esa. 52.** Pollutum noli tangere. **Deinde cū dicit Te ipsum. et. Dicit quō habeat se ad seipsum: et hoc satis rationally biliter. quia contingit q̄ aliquis ita ferē ad alios q̄ se negligit. **Unde primo hortatur eū ad castitatem. Secundo ex hoc reprimit immoderatā ei⁹ abstinentiā ibi. Noli ad huc. et. Dicit ergo Tu q̄ alios debes corrigere Te ipsum castum. et. 1. cor. 9.** Castigo corpus meum et in seruitutem redigo ne cum alijs predicauero ipse reprobus efficiar. **Itē siquidem thimotheus erat nimie abstinentie et ad vitandū carnis peccata corpus macerabat. **Eccl. 2.** Cogitans in corde meo abstrahere a vino carnē meā. et. Et quia propter hoc fuit infirmus totaliter. ideo dicit ei************

Noli adhuc postq̄ es infirmus. **et. Et quare? Quia Leuit. 2.** Quicquid obtuleris sacrificij sale scz discretiōis condies. **Ro. 12.** Rationabile obsequiū v̄m. **et. Et ideo dicit. Abtere vino sed modico: non ad ebrietatē. **Eccl. 31.** Exultatio aie et cordis vinus moderate potatū. **et. Propter stomachū tuū et frequentes infirmitates tuas. scilicet que tibi ex abstinentia puenerunt. **Glosa Laborandum em̄ est ut si fieri potest ceptus officij gradatim pmoueat potius q̄ per inconsiderationē diminuat. Sed notandū est q̄ sanabat paul⁹ infirmos et mortuos suscitabat. et ta men thimotheum curat cōsilio medicine. per quod vā intelligit q̄ non ad omnes vtebatur miraculis: sed quando expediebat propter fidē. **Deinde cum dicit. Quosrundam. et. Ostēdit qualiter intelligenda sunt duo que dixit. scilicet sine preiudicio nihil in condēnationib⁹ hendum. Item manus cito. et. Et primo primum. Secundo secundum. **Quantū ad primum dicit. Quosrundam. et. Quasi dicit. Superius dixi sine preiudicio. et. Amen debes adhibere cōsiderationē. quia quedā peccata sunt notoria. et hec non indigent examinatione. quedā occulta et hec indigent. **Unde in istis vere intelligit sine p̄iudicio non in primis. quia illa precedunt iudiciū. ista vero subsequunt scilicet manifestatio per discussionē nō tūc publicandā prouer. 27.** Quomodo in aquis respēdent vultus p̄spicientiū sic corda hominū manifesta sunt p̄udentibus. **Secundo dicit Manus cito. et. Quod dicit esse intelligendū in non manifeste bonis. quia similit̄ facta bona quosrundā manifesta sunt **Mat. 5.** Vide ant opera vestra bona et glorificent patrem vestrum. **et. Job. 3.** Qui autē facit veritatem venit ad lucem et manifestentur eius opera. **et. Que aliter se habēt. id est q̄ non sunt manifesta abscondi non possunt. quia **Mat. 10.** Nihil opertum q̄ nō reueletur et occultum q̄ non sciat̄ tur. **et. quia vel in futuro vel etiā hic omnis iniquitas manifestatur. Et in his non est facilis impostio.****************

Capitulum sextum.

Quicunq̄ sunt sub iugo serui: dominos suos offiū honore dignos arbitretur: ne nomē dñi et doctrina blasphemetur. Qui autem fideles habent dominos: nō contēnant. quia fratres sunt: sed magis seruiāt. quia fideles sunt et dilecti. quia beneficij participes sunt. **Hec doce et exhortare. Si quis aliter docet: et non acquiescit sanis sermonib⁹ dñi nostri iesu christi: et ei que s̄m pietatem est doctrinē: superbus nihil sciens: sed languens circa questiones et pugnas verborū ex quibus oriuntur inuidie. contentiōes. blasphemie suspitiones male. confictationes hominū mente corruptorū. et qui a veritate priuari sunt: existimantiū questū esse pietatez. Est autē questus magnus pietas cū sufficientia nihil em̄ intulimus in hunc mundū. haud dubium. quia nec auferre quid possumus. Habentes autē alimenta et quibus tegamur his contenti simus.**

Supra ap̄tus thimotheū instruxit de vsu ciborū et de p̄sonis q̄bus ecclia ministrabat. alimēta: hic agit de alijs p̄

Explanatio sancti Thome

fontis ad populū ecclesie p̄nētib⁹. Et primo de p̄sonis infimi status. Secundo de personis maioris status ibi. **P**uiritibus etc. Circa primū tria facit. quia p̄mo ponit in structiōnē de seruis. Secūdo arguit contrariā assertionē ibi. **S**i quis habet etc. Tertio monet vt cōtraria vitet et feruet p̄dicta ibi. **C**ū autē etc. Itē p̄ma in duas. q̄ p̄mo ostendit quid sit tenendū. Secundo docet hoc esse docē dum ibi. **H**ec doce etc. Itē primo ostendit qualis se habeant serui ad d̄nos infideles. Secūdo qualis se habeat ad fideles ibi. **Q**ui autē etc. Dicit ergo. **Q**uicūq̄ serui sunt sub iugo scz p̄p̄t seruilē cōditionē que dicitur iugū similitudinariē. quia sicut boues continent sub iugo vt nō liceat eis ire quo velint: ita serui sub d̄no vt non liceat eis qd̄ velint facere. **S**al. 5. **N**olite itē sub iugo seruitutis p̄tinere. **O**mnī honore. id est debita reuerentia. **E**p̄. 6. **S**erui obedite d̄nis carnalibus cū omni timore et tre more in simplicitate cordis vestrī sicut xp̄o etc. **C**uius rō est ne nomen etc. **S**i em̄ d̄ni infideles seruos suos intui tu fidei rebelles sentirēt d̄narēt nomē xp̄i et blasphemā rēt doctrinā n̄rā. **R**o. 2. **N**omē xp̄i p̄ vos blasphemā. **Q**ui ergo infideles habēt d̄nos illi obediāt. ne nomē dei etc. **S**ed quō fidelib⁹? **Q**ui autē etc. **N**ō cōtinent qd̄ quōq̄ contingit qm̄ familiaritas infimis exhibet. scz q̄ irigan tur in supbia. **P**uer. 30. **P**er tria mouet terra et quantum nō potest sustinere. p̄ serū cū regnauerit etc. **E**t hūc ratio est fin p̄m. quia homines in talibus paralogizāt q̄ si in vno vident se equales credūt q̄ sint in oībus equales et nolūt illis in aliquo subdi. sicut in ciuilib⁹. q̄ p̄p̄s nō est subiect⁹. credūt q̄ sint totalit̄ eq̄les nobilib⁹. **E**t sic posset cōtingere q̄ serui vidētes se in aliq̄. scz fide equales d̄nis reputēt se eq̄les simplicit̄. **E**t ideo dicit. **N**ō cōtemnāt etc. **E**t ponit tria. **P**rimū est fidei donū. **C**ū dicit **Q**uia fideles sunt. et hoc valde magnū est. q̄ p̄ fidem viuit iustus. **I**tē p̄ eā vincit mund⁹. **S**ecūdū est dignitas diuine dilectiōis. ideo dicit **D**ilecti scz excellētis alijs creaturis. q̄ adoptant in filios dei. **1. Jo. 3. V**idete q̄les charitatē vedit nobis de⁹ pat̄: vt filij dei nominemur et simus etc. **T**ertū est beneficiū gratie. ideo dicit. **Q**uia beneficij principes sunt. scz q̄ntū ad sacramētū d̄ni. **1. cor. 10. P**anis que frangim⁹ nōne cōmunicatio corporis d̄ni est. **p̄. Particeps ego sum oīm timentū tē etc. Hec doce. f.** nescientes et exhorare vt impleāt sciētēs. **T**it. 2. **H**ec loquere etc. **D**einde cū dicit. **S**i quis etc. **E**xcludit cōtrariā assertionē. **E**t p̄mo modū falsę doctrine. **S**ecūdo ratiō dicit ibi **S**upbus etc. **T**ertio effectū ei⁹ ibi **E**t quib⁹ etc. **S**i vis scire que doctrina sit erronea. hoc ostendit ex trib⁹. **P**rimo si sit p̄tra doctrinā ecclesiasticā. **E**t ideo dicit. **S**i quis alit̄ docet scz q̄ ego et alij apti. q̄ntū ad primū **S**al. 1. **S**i q̄s vobis euāgelizauerit p̄ter id qd̄ accepistis anathe ma sit. **D**octrina em̄ ap̄loz et p̄p̄haz dicit canonica. q̄ ē quasi reglā intellect⁹ n̄ri. **E**t ideo null⁹ alit̄ debet docere. **D**eut. 4. **N**ō addetis ad verbū qd̄ loquor vob neq̄ auferetis ex eo. **P**oc. vlti. **S**i quis apposerit ad hec apponat deus sup̄ illum plagas scriptas in libro isto etc. **Q**uantū ad secūdū dicit. **E**t nō acq̄scit etc. **N**ā d̄ns ibs venit vt testimoniū p̄bibeat veritati. **J**ob. 19. **I**n hoc natus sum: et ad hoc veni in mundū: vt testimoniū p̄bibeaz veritati etc. **E**t ideo missus est a patre sicut doctor et magister. **1. Mach. 2. I**m̄ audite semp. et ipse erit vob p̄t etc. **E**t ideo errone⁹ est q̄cumq̄ non acq̄scit fm̄ōib⁹ ei⁹. **1. reg. 15. Q**uasi peccatū ariolādi est repugnare et q̄si scel⁹ ydolatrię nolle acq̄scere. **E**t dicit sanis. q̄ in xp̄i f̄mōib⁹ bus nihil est corruptionis. nihil falsitatis v̄l pueritatis q̄ sunt sermones diuine sapiētię. **P**uer. 8. **I**usti sunt sermones mei: nō est in eis prauū quid: neq̄ puerum. **R**es est sunt intelligētib⁹. et equi iuuentibus scientiā. **Q**uā

tum ad tertū. **P**uer. 6. **C**ōserua fili mi p̄cepta p̄ris tui et ne dimittas legē matris tue etc. **E**n̄ dicit. **E**t ei q̄ f̄z pietatē est doctrine scz eccl̄iasticę. **H**ec pietas est p̄ cultū dei. **T**it. 1. **S**c̄dm̄ agnitōnē v̄tatis q̄ est fin pietatē. **B**a dixit autē erroris est duplex. scz supbia affectus: et defect⁹ intellectus. **Q**uantū ad primū dicit **S**upbus etc. **D**icit autē supbia radix error dupliciē. **P**rimo q̄ supbi volūt se irromittere de his ad q̄ nō attingūt. et ideo necesse est q̄ errent et deficiant. **E**sa. 16. **S**upbia eius et arrogātia eius et indignatio eius plus q̄ fortitudo ei⁹ etc. **I**tem q̄ nolūt intellectū alteri subijcere: sed innuntit sue p̄udētię et ideo nolūt obedire scripture sacre. **C**ōtra hoc dicitur **P**uer. 5. **N**e imitaris p̄udētię tue. **P**uer. 11. **U**bi humilitas ibi sapiētia. **I**tē dicitur intellect⁹. **U**bi sciendū est q̄ sicut in corpore sanitas est q̄dā equalitas humorū: ita veritas est q̄dā eq̄litas in intellectu. q̄ veritas est adq̄tū rei et intellectus. **E**n̄ sicut infirm⁹ qm̄ nō habz equalitatē cōplexiōis ad modica p̄ria accidētia ledit. sic in intellectu qm̄ hō nō fundat in veritate: nec habet virtutē per quā possit iudicare veritatē a qualibet q̄stōis difficultate incidit in errorē. **E**n̄ dicit. **L**anguens circa q̄stiones etc. **S**ap. 9. **H**omo infirmus et exigui t̄p̄s et minor ad intellectū iudicij et legū etc. **S**icut dicit boecius ita se habz intellectus ad rationē: sicut circūl⁹ ad centrū. **R**atio em̄ d̄scurrit cōsiderando actus ac defectus: et habitudinem vnius rei ad aliā. **E**t nisi resoluat vsq̄ ad intellectū veritatis: vana est ratio. **E**n̄ qm̄ accipit veritatē rei habz eā quasi centrū. **Q**uidā autē d̄scurrūt et nō attingūt. **2. ibi. 3. S**emp̄ d̄scendentes et nunq̄ ad scientiā veritatis pueniētes etc. **E**t ideo dicit circa questionē. id est nō pueniētes ad ipm̄ centrū. **E**t dicit questionē. q̄ in aliquib⁹ d̄bitationē facit ex parte rei. in aliq̄bus ex pte verborū et nominū. **E**t ideo dicit questionē q̄ntū ad primū scz de reb⁹ supra. **2. Q**ue q̄stiones p̄stant magis q̄ edificatiōē d̄i que est in fide etc. **Q**uantū ad secūdū dicit **P**ugnās verborū. **P**uer. 19. **Q**ui tm̄ verba sectatur nihil habebit etc. **E**t dicit **P**ugnās v̄borū. quia de hac questōe sit dissensio ex verbis tm̄ orta. **1. Jo. 8. S**i filius vos liberauerit vere liberi eritis etc. **1. Mat. 17. E**rgo liberi sunt filij. **E**t qui volebant q̄ omnes catholici filij dei essent et filij liberi. **S**ed est pugna verborū. q̄ d̄ns loquit̄ ibi de libertate spiritali nō de carnali. **D**einde cū dicit **E**t quibus etc. **P**onit effectū erroris. **E**t p̄mo ponit ipsum effectū. **S**ecundo manifestat quedam que dixerat ibi. **E**t autē questus etc. **I**tē primo ostēdit que mala se quant ex falsa doctrina. **S**ecundo in quib⁹ ibi. **H**ominū mente etc. **I**nter mala vero que ponit. quedā sunt int⁹ in corde quedā exterius. **I**nterius sunt inordinati mor⁹ respectu boni vel respectu mali. **R**espectu boni est inuidia q̄ est tristitia de bono alieno. **E**n̄ dicit **I**nuidie etc. **N**ō potest intelligi v̄l in p̄posito v̄l vniuersalit̄. q̄ cū aliq̄ laborant nō ad veritatē sed solūmodo ad v̄ba. nō vident si aliquis p̄ualeat. **J**ob. 5. **P**arūlū occidit inuidia. **I**tez in p̄posito. q̄ si serui habent vt liberi et nō subdūt domini in inuidebunt et volebant seruos sibi equari. **E**t inuidia verohomo insurgit cōtra primū cui inuidet. **E**t hoc est contentio. **P**uer. 20. **H**onor est homini qui se separat a contentiōibus etc. **I**tem contra deū. et hoc est blasphemā. **2. Pe. 2. Q**ue ignorāt blasphemātes etc. **R**espectū vero mali est suspitio. **U**nde dicit. **S**uspitiōnes male scilicet dominoz aduersus christianos quasi libertatem ad lucrum fingerimus. **Q**el et solū tora doctrina xp̄iana cēt inuenta vt serui fierent liberi. **Eccl. 3. V**ultos supplantat suspitio illorū et in vanitate d̄tinuit sensus illorū etc. **E**t ex istis sequunt cōsiderationes aduersus fideles. **Scn. 13. F**acta est rixa int̄ pastores gregū abraaz et loth

in epistolam I ad Timotheum VI

Sed hoc non est in cordibus omnium sed quorundam. Et ponit tres eorum conditiones. quarum prima pertinet ad defectum luminis naturalis. Secunda ad defectum cognitionis. Tercia ad vitium inordinate affectionis. Quatum ad primum dicitur hominum mente corruptorum. id est ratione etiam naturali quae habent persequum iudicium. ps. Corrupti sunt et abominabiles facti sunt etc. Quatum ad secundum dicitur. Veritate scilicet cognitionis eius privati sunt. Ps. 4. Non est veritas et non est misericordia. et non scientia dei in terra etc. Quatum ad tertium dicitur. Existimatum etc. Id est quod cultus dei ordinatur ad questum et acquisitionem diuitiarum Sap. 1. 5. Existimauerunt lusum esse vitam nostram et conuersationem vite compositam ad lucrum et oportere vnde cumque etiam ex malo acquirere. Homines ergo huiusmodi qui hoc credunt desecili contemnunt et incidunt in mala predicta. Deinde cum dicitur. Est autem etc. Probat vltimo dictum scilicet questum esse pietatem. Et primo ostendit quomodo pietas habet se ad questum. Secundo ostendit quod non consistit in questu diuitiarum exteriorum ibi. Nam qui volunt etc. Item primo ostendit primum. Secundo rationem assignat ibi. Nihil est etc. Dicit ergo isti dicunt questum esse pietatem. sed ego dico quod pietas est questus. sed illarum diuitiarum que dant sufficientiam. Et hoc consistit in duobus. In vno principaliter scilicet pietate que ordinatur ad deum et primum. Et haec sunt virtutes et dona gratiae. Sapi. 7. In finibus est thesaurus hominibus: quo qui vult sunt participes facti sunt amicis dei etc. Secundo in sustentatione vite. Unde dicitur. Cum sufficientiam. id est in his que sunt necessaria ad vitam. Mat. 6. Querite primum regnum dei et iustitiam eius etc. Supra. 4. Pietas ad omnia utilis est. Deinde cum dicitur. Nihil est etc. Assignat rationem huius. Et primo ex humana conditione. Secundo ex eius necessitate ibi. Habentes etc. Conditione autem ponit quatuor ad duo. scilicet quantum ad principium. quod nihil intulimus etc. Quasi dicat. Sufficit necessitas non superfluitas. quod nihil intulimus in hunc mundum. Job. 1. Nihil egressus sum de utero matris mee etc. Item quantum ad finem. quod nihil auferemus. ps. Dormierunt somnum suum: et nihil inuenierunt omnes viri diuitiarum in manibus suis Job. 27. Diuites cum dormierint nihil secum afferunt. aperit oculos suos et nihil inueniet etc. Eccl. 5. Quomodo venit sic reuertetur etc. Quatum ad necessitatem. quia haec bona sunt propter necessitatem: et indiget homo contra interiora consummationis. et haec sunt alimenta. et contra exteriora corruptionis: et sic indiget homo tegumentis vestium et domo. Heb. vltio. Sint mores sine avaritia contenti presentibus etc. Eccl. 29. Inuitiam vite hominis aqua et panis et vestimentum et domus protegens turpitudinem.

Lectio secunda.

Nam qui volunt diuites fieri: incidunt in temptationem et in laqueum dyaboli: et desideria multa inutilia et nocua que mergunt homines in interitum et perditionem. Radix enim omnium malorum est cupiditas: quam quidam appetentes errauerunt a fide et inferuerunt se doloribus multis. Tu autem homo dei haec fuge. Sectare vero iustitiam. pietatem. fidem. charitatem. patientiam. mansuetudinem. Certa bonum certamem fidei apprehendere vitam eternam: in qua vocatus es et confessus bonam confessionem coram multis te-

stibus. Precipio tibi coram deo qui iustificat omnia et Christo iesu qui testimonium reddit sub portio pilato bonam confessionem: ut serues mandatum sine macula irreprehensibile usque in aduentum domini nostri iesu christi.

Supra ostendit apostolus quod sit questus christianis expediens quia pietas cum sufficientia: hic ostendit quod questus superfluum questum diuitiarum incurrunt vana multa. Et primo ostendit mala que sequuntur ex inordinato appetitu diuitiarum. Secundo assignat rationem ibi. Radix enim etc. Mala autem que sequuntur sunt duplicia. Quaedam enim oriuntur ex hoste exteriori. quedam vero a concupiscentia interiori ibi. Desideria etc. Dicit ergo simus concetti alimtis etc. quia qui volunt etc. Et non ad necessitatem sed ad habundantiam diuitiarum incidunt etc. Eccl. 10. Nihil est iniquius quam amare pecuniam etc. Eccl. 5. Qui amat diuitias fructus non capient ex eis etc. Et ponit duo. scilicet temptationes et laqueus. quia primo temptant in quantum diuitie alliciunt et inducunt ad aliqua peccata. 1. thessal. 3. Ne forte temptauerit vos qui temptat etc. 1. cor. 10. Temptatio vos non apprehendat nisi humana etc. Et laqueus. quia diuitie sunt non habentibus ad temptationem: habentibus in laqueum. quia non libenter reddunt eas quas auferunt. puerb. 21. Qui congregat thesauros lingua mendacis vanus et excorsus est etc. Ex parte interiori ponit tria mala. Primo quod incidit in desideria multa. Perfectio enim hominis est quod cor eius congregetur in vnum. quia quod aliquid est magis vnitate est deo simili? qui vere vnus est. ps. Vna petra a domino etc. Sed contra hoc patitur querens diuitias. quia cor eius trahit ad diuersa. Ps. 10. Diuitium est cor eorum nunc interibunt etc. Et hoc ideo quod ibi est thesaurus tuus etc. Mat. 6. Item sunt inutilia huiusmodi modi desideria multiplicia. Primo quod inutilia sunt spiritualiter. quia diuitie non ducunt ad beatitudinem Sap. 5. Quid nobis profuit superbia: aut quid diuitiarum iactantia contulit nobis etc. Eccl. 5. Qui amat diuitias fructus non capiet ex eis etc. Item temporaliter. quia non dant quod promittunt Eccl. 6. Et aliud malum quod vidi sub sole: et quidem frequens apud homines vir cui dedit deus diuitias et substantiam et honorem: et nihil vult anime eius ex omnibus que desiderat: nec tribuit ei potestatem deus ut comedat ex eo. sed extraneus homo deuorabit illud etc. Tertio sunt nocua Eccl. 5. Diuitie conseruate in malum domini sui etc. Et ostendit quod sunt nocuae. quod mergunt in interitum. scilicet in presentem. Propter diuitias multum perierunt. Item in futuro. Unde dicitur. Et perditiones Act. 8. Pecunia tua tecum sit in perditionem. Vel vtriusque refertur ad spirituale damnum. Interitum. id est mortem eternam Ro. 9. Sustinuit in multa patientia vasa ire apta in interitum etc. Et perditionem id est penam eternam que dicitur mors propter penam damnationis. quia sunt quasi perditum damnati. dum non possunt redire in domum suam scilicet eternitatis Job. 21. In die perditionis seruabitur malus et ad diem furoris ducetur. Deinde cum dicitur Radix etc. Ostenditur ratio huius. et hoc ex duobus. scilicet ex natura cupiditatis et experientia ibi. Quam quidam etc. Dicit ergo incidunt in temptationem. Quare? Quia radix omnium malorum etc. Ubi notandum est quod secundum quosdam cupiditas sumitur tripliciter. Quae vobis pro avaritia secundum quod est speciale peccatum. scilicet inordinatus amor habendi diuitias. Quandoque putatur esse generum peccatorum omnium secundum quod importat inordinatum appetitum rei temporalis. et hoc includit in omni peccato. quod est conuersio ad bonum commutabile. Sed sic non est radix sed generum omnium. Tertio modo putatur esse quedam inordinatio animi

Explanatio sancti Thome

ad cupiendū bona tēporalia forādate et hec est habitua
le tñ peccatorū. Et dicitur cupiditas radix. et supbia initū
Eccl. 10. Initū omnis peccati est supbia. qz supbia vi
cit corruptionē animi ad recedendū a deo. Arbor autem
a radice habet alimentū et sic peccatū ex parte conuersio
nis ad bonū cōmutabile sumit nutrimentū. Sed credo
qz loquitur de cupiditate fm qd est speciale peccatū. Un
dicit qz volūt diuites fieri. Et hec est inordinat^o amor
pecuniarū. Et ideo dico qz auaricia est radix oīm. Omnia
em peccata consistunt in appetitū. et ideo origo peccato
rū est fm originē appetibilū. Origō em appetibilū p
cedit ex fine. Et ideo qro aliqd peccatū hz finē magis de
siderabilē rāto est pei^o. Finis autē alicui^o peccati est de
siderabilis ppter duo. scz ppter seipm. et hoc est excellē
tia. qz ad hoc homo bonum illō vult vt excellat. Et hoc
est superbia. et ideo supbia est initū oīm peccatorū. Itē
ppter aliud et hoc est qd ad omnia valet. et huiusmodi
sunt diuitie. qz per hoc credūt se habere omnia. Ex ista p
te auaritia est radix oīm malorū. ¶ Deinde cum dicit
Quam quidā. ¶ Ostendit idē p experientā et dicit. Ap
petites. qz qro magis habent diuitie. rāto magis deside
rant. Eccl. 5. Auarus nō implebit pecunia. Et incidūt
pmo in dānū spūale. Un dicit. Erauerūt a fide. Qui^o rō
est. qz p sanā doctrinā fidelē prohibent mltā illicita lucra
a qbus desistere nolūt et inueniūt sibi aliā doctrinā vbi eis
fit spes salutis. Et hoc specialit^r faciūt vsurarij. Secūdo
qz inservierunt se doloribus multis etiā in pñi. qz sollici
tudo in acquirēdo: timor in possidendo: dolor in amittē
do. Job. 20. Un satiatas fuerit diuitijs artabit. estuabit
et omnis dolor irruet in eū. Et multo magis in futuro
¶ Deinde cū dicit. Tu autē. ¶ Monet ad sequendum
sanā doctrinā et vitandū malā. Et pmo exponit viā quā
sequant. Secūdo alligat eū inductione pcepti ibi. Pcep
ticio. Itē pmo hortat ad vitandū peccata pdicta. Se
cundo ostendit quid agat ibi. Sectare vero. Et qz ser
uus debet imitari dñm suū. qz vt dicit Eccl. 10. Scōz iu
dicē populi sic et ministri eius. ideo dicit. O homo dei.
Quasi dicat. Tu veditus seruituti dei. ps. Ego seruus
tuus. Job. 2. Qui dicit se in illo manere debet sic ille
ambulauit et ipse ābulare. Si igit tu es homo dei: debes
facere sicut xps fecit. Qui vt habet Job. 6. Fugit cū eny
volebat facere regē. Heb. 12. Qui pposito sibi gaudio su
stinuit crucē confusionē contēpta. Ergo et tu fuge. ps.
Alongani fugiēs. Quid ergo faciet? Ad duo hortat p
mo scz ad sectādū arma spiritualia. Secūdo ad certādū
in eis ibi. Certa bonum. ¶ Arma autem spiritualia aut
sunt ad faciendū bonū aut ad malū tolerandū. ¶ Pri
mum autē est vel in cōparatione ad proximū cui per duo
ordinamur. scilicet per iusticiā et pietatē seu misericordiā
quia primum sine secundo est seueritas. secundū sine pri
mo est remissio. Quantū ad primū dicit. Sectare iustici
am que cōpetit prelatis Sap. 1. Diligite iusticiā qui iu
dicatis terrā. Itē quantū ad secundū dicit. Pietatez
id est misericordiā. puer. 20. Misericordia et iusticia cu
stodiunt regē et roborat clementia thronus eius. In cō
paratione autē ad deū primū est quod pficit intellectū fi
des. Heb. 11. Sine fide impossibile ē placere deo. Scōz
affectū est charitas. Job. 4. Qui māet in charitate in
deo manet et de^o in eo. Ad sustinēda mala sunt due vir
tutes. scz patiētia et māsuetudo. qz hō in malo duas pas
siones inordinatas incurrit scz tristitiā inordinatā. et irā
que est ex ea. Et ideo patientia est ptra imoderatā tristi
ciā. Luc. 21. In patientia vestra possidebitis animas ves
tras. ¶ Deinde inducit eum ad debitum certamen.
Et primo qualiter certet. Secūdo inducit rationē in qz

tum milites dupliciter pugnāt. scz qnqz ad defendendū
qd habēt. qnqz ad acquirēdū nō habita. et hoc iminet
sanctis. primū vt custodiāt habita scz fidem et virtutes.
Et ideo dicit. Fidei id est p fide custodiēda. Eccl. 4. Al
qz ad mortē certa. p iusticia. ¶ Vel fidei. vt p fide vites
peccata. Job. 11. Hec est victoria que vincit mundum
fides vestra. ¶ Vel fidei. id ē vt alios ad eā pueras. Et
dicit bonum. id est legitimū certamē. 1. cor. 9. Omnis q
in agone cōtendit ab omnibus se abstinet. Tunc est bonū
qn abstinet se ab omnibus impedimentis. 2. thi. 4. Bo
nū certamē certant. ¶ Secundo certat ad acqre dū q nō
habēt. Et hec est vita eterna que acqrit p pugnā. Mat.
11. Regnum celoz vim patit: et violētī rapiunt illud. Et
ideo dicit. Apprehende scz quasi tenēs tuo certamē vin
cas vel certes certamē fidei. Et quo premio? Et apphē
das vitam eternā. 1. cor. 9. Hos autē incorruptū. ¶ De
inde cū dicit. In quā vocatus es. ¶ Rationē ponit huius
dicti scz Apphēnde et cetera. Et primo rñdet secūdo qz
si dicat. Dicis qz debeo apprehendere sed non possum.
Immo potes quia debet tibi de iure. qz vocat^o es in ea
a deo et a rege illius regni. Et ideo debes coronari potis
sime. 1. Pe. 2. De tenebz vos vocauit in admirabile lus
mē suum. Secundo respōdet primo. Quasi dicat. Certa
bonū certamē. quia vediti iuramentū intelligēt et ideo
nō licet tibi repugnare. Tu autē confessus es. ¶ Id est
in consecratione bonū certamē pessus es. Unde dicit.
Bonā pessionē pessus es. qn ordinar^o es in epm. 1. cor.
9. Nā si nō euāgelizauerat. vlt. Dispēratio credita ē
mibi. ¶ Vel pessionē bonā. scz p dēcādo fidē vt eā fues
¶ Deinde cū dicit. Precipio. ¶ Obligat eū ad p dēca ex
pcepto qd primo ponit. Secūdo manifestat quedā victa
ibi. Quē suis. ¶ In pcepto aut pmo testes inducit. Se
cundo commendat pceptū. Tertio ostēdit qd iū fuet p
ceptū. Testes inducit deū patrē et dñm nrm iesum xpm
¶ Dicit ergo. Te monui. sed ne credas qz liceat tibi aliter
facere pcepto tibi. sicut tu debes pcepte subditio tuis
corā deo. Ad duo induxerat apprehēde in qz et confessus
es. Et ideo inducit actorē vite qz viuificat omnia. Dicit autē
deo qui est tora trinitas qz est actor vite. Itē hominē xpm
qz cōfessus est se esse filiū dei qd est bona pssio fidei nō
stre. Itē commendat mādatum. qz in se iustum et rectū et
irreprehēnsibile ab alijs. Job. 6. Nō inuenietis in lingua
mea iniquitatē. Et qd iū est seruandū? ¶ Itē in aduētū dñi
ly vsqz dicit finem intentionis. id est vt p obseruantiam
huius mandati ordines te ad aduētū. ¶ Vel vsqz ad mor
tem tuā. qz qual^o eris in illa: talis inuenietis tūc. Mat.
24. Qui pserauerit vsqz in finē. ¶

Lectio tertia.

Quem suis tēporibus ostēdet beatus
et solus potens. rex regum et domi
nus dominantium: qui solus habet
immortalitatē et lucē habitat inaccessibile
quem nullus hominū vidit. sed nec videre
potest. cui honor et iperū sempiternū amē
Supra apostolus pponēdo pceptum thimotheo pcepit
vt seruet predicta vsqz ad aduētū xpi. et ideo agit h de
xpi aduētū de quo tria manifestat. Primo qz erit tēpo
re cōgruo. Secūdo qz māifestus erit. Tertio ostēdit acto
rem aduētus. Quantū ad primū dicit. Quē suis tēpo
ribus ostēdet. 1. Pe. vlti. Veniet in nouissimis dieb^o
in deceptione illudozes. Et ideo vult ostēdere qz si vī
deatur aduētus tardari: tñ suo tempore ostēdet. Eccl. 8.
3. Omnia tēpna habēt. Eccl. 8. Omni negotio tēpus est

in epistolam I ad Timotheum VI

et oportunitas etc. Congruū tēpus est finis mundi. quia illud tempus est tēpus meitis et collectiois fructus. Et ideo oportet qd veniat in fine. Quantū ad secundū dicit Ostendet id est manifestabit. Acer enim sit visibilis q̄tū ad carnē: tū virtus eius est abscondita. sed tunc etiā diuinitas eius erit manifesta sanctis. reprobi vero solū vis debunt gloriā carnis. Sed q̄tum ad tertiū dicit qd ostēdet eum de^o trinitas. Et circa hoc duo facit. qz primo describit adnētum xpi. Secundo in eius cōmendationē p̄rumpens laudat eum ibi. Cui honor etc. Itē circa primū tria facit. Primo actorē aduentus describit ex perfecta operatione. Secūdo ex singulari potestate. Tertio ex in^ocomprehensibilitate nature. Primū cū dicit Beat^o Beatitudo em̄ est operatio p̄fecta que est sup̄me virtutis operatione optie disposita. Et hec est beatitudo nostra. Dei autē beatitudo est qua cognoscit se. Si em̄ se nō cognosceret deus nō esset beatus. Gregorius. Deus dū seipso p̄fruitur perfecte gloriosus est. Et conuenient actorē huius aduentus dicit qd beatus est. quia ad hoc est aduentus xpi vt nos deducat ad beatitudinē Job. 13. Beat^o tro si fuerint reliquie seminis mei ad videndū claritates hierusalē etc. Quantū ad secundū dicit Solus potens. ps. Potēs es dñe etc. Sed quare dicit solus? Nunquid nō omnia habet potentia immo. s3 p̄p̄tationē. sed solus deus a se essentialitē. Unde dicit. Rex regū etc. Ambrōsius. Dñs est nomē potestatis et rex similit. Qui et3 habet dñm et reges supra se est subiectus potestati et talis non est potens a se sed ab alio. Si ergo xps est rex regum etc. necesse est qd solus habeat potentia nō ab alio sed omnes ab eo. Et designat duplex potētia dei. sc3 gubernatiua mūdi cū dicit. Rex regū quasi a regimie dicta puer. 20. Rex qui sedet in folio iudicij dissipat omne malum intuitu suo. Itē potentia creandi cum dicit. Dominus dominantū. ps. Scitote qm̄ dñs ipse est deus ipse fecit nos etc. Apoc. 19. Et habebat in vestimēto et in femore suo scriptū Rex regū et dñs dñantium etc. Quantū ad tertiū dicit. Qui solus habet immortalitē et lucem habitat inaccessibilē. Incomprehensibilitas dei ex duobus patet. Primo quia transcendit quicquid in creaturis est cōprehensibile. Secundo quia hoc ipm̄ qd de^o est: omnī cōprehensioē excedit. Primū cum dicit. Solus. In qualibet em̄ mutatione est quedā corruptio. q̄a omne quod mutatur in q̄tum huiusmodi desinit esse tale. Illud ergo pp̄tē et vere est incorruptibile quod p̄nitus est imutabile. Quelibet autē creatura in se cōsiderata habet aliquā mutationē vlt mutabilitatē. deus autē est omnino immutabilis. Sed si aliqua creatura est imutabilis. hoc cōuenit ei ex dono gratie. Et ex hoc ostenditur qd natura dei trāscendit omne qd est in natura creata. s. i. Regi seculorū immortalī etc. Quantū ad secundū dicit Lucē etc. Lux in sensibilibus est principū vidēdi. vñ illud quo aliquid cognoscit quocunqz modo dicitur lux. Numquid qd autē cognoscit p̄ suā formā et h3 qd ē actu. Unde q̄tum habet de forma et actu: tantū habet de luce. Res ergo que sunt actus quidam: sed nō purus lucētia sunt sed non lux. Sed diuina essentia que est actus pur^o est ipsa lux Job. 1. Non erat ille lux etc. Deus autē habit apud se. et hec lux est inaccessibilis. id est non visibilis oculo carnis: sed intelligibilis. Et tñ nullus intellectus creatus potest ad eum accedere. Et notandū est tamē qd dupliciter potest intellectus accedere ad cognitionē nature alicui. sc3 vt cognoscat et vt cōprehendat. Ad cōprehendendū autē deū impossibile est intellectu puenire. quia sic cognosceret deū vt cognoscibilis est. De^o autem perfecte cognoscibilis est quantū habet de entitate et luce. hec autē sunt infinita: ergo est infinite cognosci-

bilis. Virtus autē intellect^o creati est finita. Et ideo etiam intellectus xpi nō cōprehēdit deū. Sed alius mod^o est cognoscendi deū sc3 attingēdo deū. Et fm̄ hoc null^o intellectus creatus p̄ pp̄ria naturalia attingit ad cognoscendū id quod est deus. Et rō huius est. qz nulla potentia potest in aliquid altius suo obiecto. sicut visus ad altius colore. Proprius autē obiectū intellect^o est qd est. vnde qd superat qd quid est excedit p̄portione oīs intellectus. In deo autē nō est aliud esse et quidditas ei^o. Quomodo ergo cognoscibilis est? ergo accedam^o ad eū cognoscendū: hic per gratiā et in futuro per gloriā. ps. Accedite ad eū et illuminamini etc. Sed qualiter qd de^o habitat lucem inaccessibilē? et in. ps. Habes et caligo in circuitu eius Exod. 19. Moyses accessit ad caliginē in qua erat deus. Respondet dyonisius Omnis caligo est inaccessibile lumē. Est ergo idē qd hic lumē et ibi caligo sed caligo est in q̄tum nō videt: lumē vero in q̄tum videt. Sed aliquid est inuisibile dupliciter. Vno modo p̄pter se sicut opaca. Alio modo p̄pter excedentiā eius: sicut sol ab oculo noctue. Sic quedā sunt nobis nō conspicua p̄pter defectum sui esse: et quedā p̄pter excedentiā eius et sic deus nobis quodammodo inaccessibilis est. Quē nemo etc. Si intelligat de cōprehensione sic absolute verum est: etiā de angelis. quia solus deus cōprehendit se. Si autē de visione qua attingitur: sic intelligitur triplr. Vno modo nemo vidit oculo corporali. Alio modo fm̄ essentiā oculo mentis viuens in carne nisi xps Exod. 33. Non videbit me homo et viuet. Tertio modo nemo vidit quid est deus p̄ seipsum. Mat. 11. Nemo nouit p̄ter etc. Mat. 16. Caro et sanguis nō reuelauit tibi etc. De^o ind̄ prorūpit in laudē dei dicens: Cui est honor etc. Et ponit tria. Primū pertinet ad reuerentiē exhibitionē dicens Honor qui est exhibitio reuerentiē Malach. 1. Si ego pater vbi est honor meus etc. Secūdu ad resurgentiā bonitatis eius cum dicit. Gloria que est clara cum laude noticia que resurgit in noticijs hominū et angelorū Isa. 42. Gloria meā alteri nū dabo etc. Tertio ad gubernationē cū dicit. Imperiū sempiternū.

Lectio quarta.

Diuinitibus huius seculi precipe non sublimē sapere. neqz sperare in incerto diuitiaz: sed in deo viuo qui prestat nobis omnia abunde ad fruendū. bene agere. diuites fieri in bonis operibus. facile tribuere. communicare. thasaurizare sibi fundamentū bonū in futurum vt apprehendant bonam vitam. Et timothee depositū custodi deuitans prophanas vocū nouitates: et oppositiones falsi omninis scientie: quam quidam promittentes circa fidem exciderunt. Gratia tecum Amen.

Supra egit de instructione personarum infirmi stat^o: hio redit ad materiā suam et instruit eū ad instruendū diuites. Et primo facit hoc. Secundo agit de instructione thimothēi ibi Et timothee etc. Et semp̄ quādo instruit eū ad instructionē aliorū monet vt non negligat se. Et circa primū primo excludit vitia que solent in diuitibus abundare. Secūdo inducit ad bona ibi Bene agere etc. Item circa primū primo proponit vitia que solent esse in diuitibus. Secundo excludit hec reddendo rationē hui^o ibi In incerto etc. Dicit ergo Diuitibus etc. Diuitie abundantiam importāt. Est autē abundantia spiritualium et

Explanatio sancti Thome

Hec sunt vere diuitie **Eccl. 33.** Diuitie salutis sapientia et scientia timor domini ipse est thesaurus eius etc. **Quedam corporales et hec non sunt vere diuitie quia non sufficiunt.** Et ideo dicit cum quadam diminutione huius seculi. **Bruch. 3.** Qui argentum et aurum in quo confidit homines thesaurizant etc. **Hic ergo precipit.** Quando de seruis egit non posuit preceptum, quia hoc est virtus quod homo vult auctoritate ad maiores non ad minores. **Et ideo dicit.** Non dimittas propter diuitias et propter statum eorum qui precipias. **Et quid debet precipere?** Non sublimis sapere. id est non sentire aliquem excessum de se. **Unquid hoc est malum?** Respondet. potest reddi malum ex duobus. **Primo si sublimis sapit de se propter ea que non habet excellentiam veram.** Et hoc est si in rebus temporalibus. unde qui propter exteriorum excellentiam sublimis sapit de se inordinate sapit. et est superbia. **Et tamen carnales non aliam sublimitatem curant nisi istam. et hec acquiri potest per diuitias.** **Eccl. 10.** Pecunie obediunt omnia. **Unde quia diuites huiusmodi hec habent inaniter extolluntur.** Sic alio modo. quia sunt quedam que habent sublimitatem sicut dona spiritualia. **Eccl. 25.** Quam magnus est qui inuenit sapientiam et scientiam etc. **In hijs enim aliquis potest inordinatam sapere sublimitatem non ex natura donorum sed vel attribuendo sibi quod non habet. Vel non recognoscendo a deo ea que habet.** **Unde in primis est inordinatio proprie defectu rerum.** **In secundis propter inordinationem affectus.** **Secundum vitium in diuitibus est spes mundanorum.** **Unde dicit.** Neque sperare etc. **Job. 31.** Si putavi aurum robur meum et obitium dixi fiducia mea etc. **puer. 10.** Substantia diuitis vobis fortitudinis eius. **Deinde cum dicitur.** In incerto etc. **Assignat rationem monitionis.** **In eo enim sperat aliquis unde credit auxilium habere.** **Auxilium enim habet a fort. sed diuitie sunt fragiles et leuissimiles.** **Mat. 6.** Nolite thesaurizare etc. **Sed in deo vbi est vera spes ponenda.** **Iere. 17.** Beatus vir qui confidit in domino et erit dominus fiducia eius. **Isa. 1.** Dat omnibus affluentiam. **Sed hoc quod dicitur.** Abunde ad fruendum dupliciter potest exponi. **Uno modo ut fruitio sumat pro gaudio. et hoc modo est etiam in corporalibus. Vel ut per hec pueniamus ad fruitionem dei.** **Deinde cum dicitur.** Bene agere etc. **Donet ad operandum bonum.** **Qui autem habent affectum ad diuitias. primo nituntur ad acquirendum non habitas. Secundo ut videntur habitas. Tertio ut ad finem diuitiarum perueniant.** **Hec tria monet hic aplos primo ut acquirant spirituales diuitias quas non habent. Et ideo dicit.** Bene agere etc. **Eccl. 1.** Discite bene facere etc. **Quantum ad secundum sciendum est quod duplex est usus diuitiarum. Unus est tenere et alius est dare. sed principalis est dare. Et ideo ista duo ponit. primo ut dent. Unde dicitur.** Facile tribuere id est sine grauitate cordis interius. **2. cor. 9.** Non ex tristitia aut ex necessitate etc. **Et sine tarditate.** **puer. 3.** Ne dicas amico tuo. vade et reuertere et cras dabo tibi cum statim possis dare **Job. 31.** Si oculos vidue expectare feci. **Secundo ut custodiat non quidem tantum ad suam utilitatem sed ad quoddam commune. Unde dicitur ad communicandum. id est habere eas sicut communes. Ro. 12.** **Necessitatibus sanctorum communicantes.** **Quantum ad tertium ut ad finem thesaurizandi perueniant. ideo dicitur.** **Thesaurizare etc.** **Thesaurus spiritualis est congregatio meritorum que sunt fundamentum futuri edificij quod nobis preparatur in celo. quia tota preparatio future glorie est per meritum que acquirimus per gratiam que est principium meriti.** **Mat. 6.** **Thesaurizate vobis thesauros in celo: vbi neque tinea etc. 1. cor. 9.** Sic currite ut comprehendatis. **Deinde cum dicitur.** **Thimothee etc.** **Instruit ipsum thimotheum. Et primo ut bona conseruet. Secundo ut ma-**

la denitet ibi. **Deuitas etc.** **Dicit ergo.** **Thimothee** **depositum custodi.** **Depositum hominis est omne bonum quod habet quilibet quod sibi commissum est a deo ut conseruet et multiplicet. Eccl. 17.** **Gratia hominis quasi pupillam conseruabit. 1. cor. 15.** **Et gratia eius in me vacua non fuit. Et sic dicit ei ut depositum custodiat. id est ut se in gratia dei conseruet et multiplicet. Qui enim abscondit talentum punit. Et specialiter prelati habent depositum scilicet curam proximorum et fidelium. Job. ultimo. Pasce oues meas Heb. ultimo. Ipsi peruigilant quasi ratione reddiduri pro animabus vestris etc. 2. thi. 1.** **Bonum depositum custodi. Sic et mala vitare precipit illa que sunt nata coinquinare fidem. cuius ratio est. quia sic princeps secularis ponitur ad custodiendam unitatem regni: ita spiritualis ad seruandam unitatem spirituale. Pax autem regni consistit in iusticia. et ideo ille ordinat ad iusticia. Sed unitas ecclesie est in fide. et ideo principaliter monet ad custodiam fidei. Luc. 22. Ego rogavi pro te ut non deficiat fides tua etc. Similiter autem posset corrumperet fides per fallacia quibus queilibet scietia. Sed sicut dicit. 1. elen. Fallacia quibus fit ex voce quandoque ex re. **Est fallacia in dictione et extra dictionem. Et sic fides aliquando corrumpitur per aliquas voces inordinatas sicut dicit Hieronymus quod ex verbis inordinate prolata fit heresis. Et ideo dicitur.** **Prophanas etc.** **Quia non velle audire aliquid noui est oblatra re contra consuetudines. Sed noua prophana non sunt audienda. Sed prophana nouitas est quando inducitur aliquid contra fidem. Et dicitur nouum ad id quod est antiquum. Hoc fecit nestorius quando dixit de virgine maria christotochos. ut inferret quod non esset mater dei. Et ideo sancti patres in ephesino concilio instituerunt quod diceret theotochos. 2. thi. 1. Formam habens sanctorum verborum que a me audisti in fide et dilectione in christo iesu. Et capitulo secundo. **Prophana et vaniloqua deuita etc.** **Quas deos vos corrumptit per rationes reales et sophisticas. Et istud vitandum est. Et dicitur.** **Per oppositiones scientie falsi nominis. quia non est vera scientia: sed apparens. Scientia enim secundum propriam rationem non est nisi verorum. Impossibile autem est quod verum sit vero contrarium. licet quia deos duo falsa sunt sibi contraria. et ideo impossibile est quod illud quod repugnat veritati diuine que est summa veritas sit verum. Col. 2.** **Videte ne quis vos decipiat per philosophiam et inanem fallaciam secundum traditionem hominum: scilicet elementa mundi et non secundum christum etc. Promittentes. id est dicentes se habere. Iere. 10.** **Stultus factus est omnis homo a scientia sua. Que non est dei. quia qui loquitur merum vacium ex proprijs loquitur. Job. 8. Iere. 2.** **Filij mephos et raphneos costuprauerunt te usque ad verticem etc. Isa. 47.** **Sapientia tua et scientia tua hec decepit te etc. Gratia dei tecum Amen.******

Explicit profunda et subtilis explanatio mirifici doctoris sanctissimi thome aquinatis ordinis fratrum predicatorum super prima epistola gloriosi gentium apostoli pauli ad thimotheum.